

سید محمد کاظم سجاد پور

تحلیلگر مسائل بین الملل

مرگ پاپ فرانسیس یکی از مهم ترین تحولات بین المللی معاصر بود و جلب توجه فراوانی نسبت به زندگی و نقش او در سرتاسر جهان شده است. تفاوت ها و تشابه های او با سایر رهبران کاتولیک دنیا مخصوصا در دهه های اخیر موضوع محور سیاسی از تحلیل است. این تحلیل ها زوایای گوناگونی را در بر گرفته و چکالی مذهبی و دینی برخی از آنها بیشتر از دیگر تحلیل هاست. در برخی از تحلیل ها به زندگی متفاوت و دیدگاه ها و موضع گیری های پاپ فرانسیس، در کانون تمرکز قرار گرفته است. یکی از ابعاد جالب توجه «بعد بین المللی» پندار، گفتار و کردار پاپ فرانسیس است. از این زاویه، پرسشی جدی قابل طرح است و آن اینکه نسبت پاپ فرانسیس و روابط بین المللی چگونه قابل تجزیه و تحلیل است؟ در پاسخ به این سوال باید سه موضوع مهم و به هم پیوسته مورد مذاقه قرار گیرد: «پاپ فرانسیس و نهاد واتیکان به عنوان یک واحد قابل توجه در مناسبات بین المللی»، «پاپ فرانسیس به عنوان یک فرد کنشگر در روابط بین المللی» و... موضوع دین در متن سیاسی جاری جهانی، « کنش و واکنش های معین دین و دولت، با قرائت ها و روایت های مسیحی، در قاره اروپا، که بسیار پرنشیب و فراز، پرچالش و بعضا خونین بود، در واتیکان تجلی پیدا کرده است. واتیکان در عین داشتن ذات و ساختار مذهبی و مسیحی به عنوان یک دولت شناخته می شود. از مناسبات پیچیده یعنی آنچه دولت های پاپ محور در سال های بین قرن هشتم تا قرن نوزدهم خوانده می شوند تا مناسبات بین روند اتحاد ایتالیا مخصوصا در فاصله ۱۸۵۹ تا ۱۸۷۰ و دولت های پاپ محور و از آن تاریخ تا معاهده ۱۹۲۹ که به شکل گیری واتیکان به عنوان یک واحد سیاسی با مناسبات ویژه با دولت ایتالیا انجامید، واتیکان نهادی دوگانه و به هم پیوند زنده دولت و دین، در قرائت ویژه کاتولیکی بوده است. واتیکان به عنوان یک نهاد دیپلماتیک، عضویت ویژه ای در سازمان ملل متحد داشته و در حال حاضر با ۸۰ نمایندگی دیپلماتیک در سرتاسر دنیا، مانند یک دولت عمل می کند. واتیکان چون یک نهاد دیپلماتیک در روابط بین الملل است. اما مانند هر نهاد دیگر، مهم است که چه کسی در رأس آن قرار می گیرد و این فرد از چه سابقه، چه ذائقه و سلیقه سیاسی برخوردار بوده و چگونه نهاد زیر مجموعه خود را دگرگون می کند، ارتقا می بخشد برای آن می دهد و مهم تر آنکه خود تبدیل به چه شخصیتی می شود؟ پاپ فرانسیس از این جهت، بسیار قابل مطالعه است او اسقفی در آرژانتین بود که در ۲۰۱۲، بعد از فوت پاپ بندیکت در رأس نهاد واتیکان قرار گرفت او در یک خانواده مهاجر ایتالیائی که در دهه ۱۹۴۰ به آرژانتین مهاجرت کرده بودند، به دنیا آمد و قابل توجه آنکه اولین پاپ برگزیده شده از مهم ترین قاره کاتولیک جهان یعنی آمریکای لاتین بود. این خود موضوع بین المللی، مخصوصا با توجه به اهمیت روز افزون آمریکای لاتین در مناسبات جهانی بود. موضع گیری های او در مسائل بین المللی مخصوصا با سلف خود بینی پاپ بندیکت متفاوت بود و تفاوت ها جدی به نظر می رسید. پاپ بندیکت، نخبه گر، انحصار گر و اروپا گر بود و عمدتاً در پی وحدت مسیحیت در قاره سبز بود. گرایش های ویژه و نگاه محدود بندیکت سروسامانی مختلفی هم ایجاد کرد و به مدرسهایی برای واتیکان و انجمنیه، اما پاپ فرانسیس، از زاویه دیگری به روابط بین المللی نگریست و دیدی جهانی تر داشت و اظهارات موضع گیری بین المللی، مخصوصا در مسائل مربوط به مهاجرت، پناهندگان و رانده شدگان، قرائت و روایت خاصی را ارائه داد و شاید به یک تعبیر در مقابل دیدگاه های جریان های راست گرای غربی ایستاد. آنچه ماندگار شد، دیدار و مذاکره او با جی دی ونس، معاون ریاست جمهوری آمریکا، یک روز قبل از ترک دار فانی بود. ونس که کاتولیک است و در واقع از پروتستانیزم به کاتولیسم و تغییر جهت داده در قامت یک مقام سیاسی ارشد از دولت ترامپ و همچنین به عنوان یک کاتولیک با پاپ فرانسیس دیدار کرد و پاپ لزوم دگرگونی درنگه به مهاجرین غیرقانونی و برخورد با آنها را متذکر شد. پاپ به رغم چالش های که ماهیت مسائل خاورمیانه و غزه دارد، نه فقط برحل و فصل مسئله تأکید کرد، بلکه تا قبل از بستری شدنش، روزانه با کشیش کلیسای کاتولیک غزه، تماس تلفنی داشت. رژیم صهیونیستی از او ناخرسند بود. پاپ فرانسیس در دوران زیست خود گفت وگویی بین ادیان، حل و فصل اختلافات را در بیانیه های خود مورد تأکید قرار داد و از کاپیتالیسم انحصارگرا انتقاد کرد. د دیدار او از چند کشور مسلمان و مخصوصا دیدار تاریخی او با آیتا... سیستانی، نوع متفاوت کنشگری بین المللی را به نمایش می گذارد. در خاطرات و خود زندگینامه نوشته او با عنوان امید که ظاهرا اولین مرتبه ای بود که یک پاپ در زمان حیات خود، دست به چنین کاری می زد، به اهمیت دیدار با آیتا... سیستانی پرداخته است. پاپ در برخی از پرونده های دیپلماتیک مخصوصا در حوزه آمریکای لاتین مانند رابطه کوبا و آمریکا در ۲۰۱۴ را دنبال کرد. موضع گیری های پاپ در مورد تفسیر اقلیم و محیط زیست هم از پیوستگی برخوردار بود اما باید گفت که کنشگر سیاسی پاپ فرانسیس، با چالش های جدی نیز روبه رو بود. یکی از پیچیده ترین چالش ها، ماهیت و روابط مسیحیت و مناسبات بین المللی معاصر است. افزایش روندها و گرایش های ناسیونالیستی و پوپولیستی، مخصوصا در اروپا و آمریکا در این راستا قابل طرح است. این گرایش ها یک پا در مذهب مسیحیت دارند. در این گرایش ها، مذهب مسیحی رنگی بومی، انحصارگرا، بعضا نژادگرا و خشونت طلب پیدا کرده و سیاست هویت محور این جریان های مسأله ساز، بارورنگ مذهبی دارد که هم خطری برای وحدت ملی این کشورها، روابط بین المللی و همچنین نگرش های مشمول گرایانه پاپ فرانسیس محسوب می شود.

اسماعیل کهرم در گفت وگو با «آرمان ملی»:

انفجار بندرعباس نشان داد

همچنان یک کشور جهان سومی هستیم

۷۰ نفر کشته شده هیچ کس عذرخواهی هم نکرد چه برسد به استعفا

انفجار بندرعباس نشان داد همچنان یک کشور جهان سومی هستیم

در دولت سیزدهم برجام فدای جنگ اوکراین شد

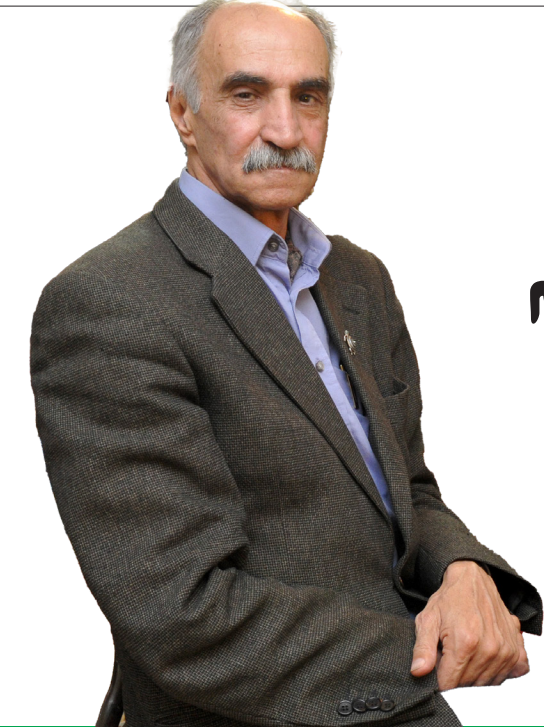
آرمان ملی – احسان انصاری: «مقصودان فاجعه بندرعباس را به مردم معرفی کنید»: این مهم ترین خواسته مردم کشور در روزهایی است که غم بندرعباس به یک غم سراسری در کشور تبدیل شده است. این در حالی است که فاجعه بندرعباس روزبه روز ابعاد گسترده تری به خود می گیرد که تاکنون ۷۰ کشته و ۲۲ مفقودی به همراه داشته است. در چنین شرایطی در روزهای اخیر مسئولان مرتبط تلاش کرده اند خود را پاسخگویی تبرئه کنند و انگشت اتهام را به سمت نهادهای تصمیم گیر دیگر بچرخاند. ناظران حادثه اما عنوان می کنند: «پس از انفجار هم باران اشیا بود که بر بازماندگان می بارید. آهن پاره، شیشه، ماشین و حتی تکه هایی از اعضای بدن نیز بر اثر موج انفجار از آسمان بر زمین و بر سروسوروت افراد نزدیک به محل انفجار ریخته شده بود. مردم بندر همچنان با ماسک در سطح شهر تردد می کنند.

مهم ترین دلایل انفجار بندرعباس را در چه مسائلی می دانید؟

متأسفانه درباره انفجاری که در بندرعباس رخ داد اطلاع رسانی دقیقی صورت نمی گیرد و بین اخبار منتشر شده در رسانه های داخلی و رسانه های خارجی تفاوت زیادی مشاهده می شود. من فکر می کنم در ابتدا باید تکلیف این موضوع روشن شود که آیا رسانه های داخلی در این زمینه اخبار صحیح را منتشر می کنند یا نه؟ در شرایط کنونی رسانه های داخلی عنوان می کنند که نزدیک به ۷۰ نفر در این انفجار کشته شده اند در حالی که رسانه های خارجی تعداد قربانیان حادثه را بیشتر از این عدد ذکر می کنند. به همین دلیل مسئولان باید در این زمینه شفاف سازی کنند. نکته دیگر اینکه در داخل از کشور عنوان می شود که مواد شیمیایی و قابل احتراق در محل وجود داشته که منجر شده اما رسانه های خارجی آن به مسائل نظامی ارتباط می دهند. در این زمینه نیز به رغم اینکه در داخل کشور برخی نهاد های نظامی بیانیه دادند اما هنوز واقعیت ماجرا برای مردم مشخص نیست و باید مشخص شود. اگر ما فرض را بر این بگیریم که اخبار منتشر شده رسانه های داخلی مبنی بر انفجار مواد مخترقه و شیمیایی صحیح باشد سوال این است که چرا در بندری که از ظرفیت و تجهیزات و نگهداری این مواد قابل اشتعال برخوردار نیست برای چنین کاری استفاده شده که جان انسان های بی گناه به خطر بیفتد؟ این وضعیت باعث انتقاد رئیس جمهور نیز شد و وی عنوان کرد که نگهداری این میزان مواد قابل احتراق در چنین مکانی کاری منطقی نبوده است. واقعیت این است که نتیجه عمل نکردن به کار منطقی همین فاجعه ای است که در بندرعباس رخ داد.

نتیجه کمیته بررسی دلایل حادثه عنوان می کند که قصور انسانی در این حائه محرز شده است. این در حالی است که در سال های اخیر حوادث زیادی در کشور رخ داده و قربانیان زیادی داشته که به همین دلیل بوده است. چرا چنین اتفاقاتی همچنان در حال تکرار است؟ به هر حال ما باید بپذیریم که در دهه های گذشته در برخی زمینه ها پیشرفت و توسعه چندانی نداشته ایم. اگر

هنوز اطلاعات دقیقی از جزئیات و چرایی حادثه در اختیار مردم قرار داده نشده که مردم بدانند دلیل این حادثه چیست و چه کسانی در این حادثه مقصر بوده اند که ۷۰ نفر از هموطنان بی گناه ما جان خود را از دست داده اند

شدت آلودگی به حدی بود که سیاهی آسمان بندر از قشم نیز قابل رؤیت بود. کمیته بررسی علل حادثه آتش سوزی در بندر شهید رجایی البته با صدور اطلاعیه ای نتایج اولیه بررسی های خود را اعلام کرده است. این کمیته در این زمینه به سه عامل تأکید کرده است. یک: قصور در رعایت اصول ایمنی و پدافند غیرعامل محرز شده است. دو: خلاف اظهاری در برخی موارد وجود داشته و دستگاه های امنیتی و قضائی با جدیت در پی شناسایی خاطیان هستند. سه: علت بایی قطعی این حادثه مستلزم بررسی کامل و همه جانبه ابعاد مختلف آن است که به دلیل الزامات کارشناسی، نیازمند طی شدن فرایندهای فنی و آزمایشگاهی است. «آرمان ملی» برای تحلیل و بررسی ابعاد این حادثه تلخ با دکتر اسماعیل کهرم استاد دانشگاه و فعال محیط زیست گفت وگو کرده که در ادامه می خوانید.

حادثه اشراف داشتند که چنین اظهاراتی را مطرح کردند؟ هنگامی که مسئول راه های دریایی، هوایی و زمینی کشور چنین اظهارنظری می کند که مشخص است از جزئیات ماجرا اطلاع چندانی ندارد، چه انتظاری می توان از دیگران داشت؟ به همین دلیل هم بود که پس از این انفجار شایعات زیادی در این زمینه مطرح شد و بسیاری نیز این شایعات را باور کردند. نکته مهم اینکه در شرایط کنونی نیز که چند روز از حادثه می گذرد هنوز اطلاعات دقیقی از جزئیات و چرایی حادثه در اختیار مردم قرار داده نشده که مردم بدانند دلیل این حادثه چیست و چه کسانی در این حادثه مقصر بوده اند که ۷۰ نفر از هموطنان بی گناه ما جان خود را از دست داده اند. به هر حال مردم باید بدانند که چه اتفاق و اتفاقاتی در کشور رخ می دهد که این چنین مردم قربانی اشتباهات در تصمیم گیری و سیاست های اشتباه برخی مدیران غیرمتخصص می شوند.

چه باید کرد که چنین حوادث تلخی دیگر در کشور تکرار نشود؟

ما کشور جهان سوم هستیم و برخی مدیران ما بیشتر شعار می دهند تا عمل و برنامه ریزی. وقتی هم که موضوع شعار باشد، همه حرفی می توان مطرح کرد. این در حالی است که برخلاف چنین ادعاهایی برخی سیاست های ما درست نبوده است و نه تنها پیشرفتی در کار نبوده و بلکه از مسیر توسعه دور شده ایم. حداقل از برخی کشورهای همسایه که زمانی آرزو داشتند مانند ایران باشند عقب افتاده ایم و همه نیز این واقعیت را درک می کنند. ما هنوز در فضای یک کشور جهان سومی گیر افتاده و نتوانسته ایم مانند کشورهای توسعه یافته برای آینده کشور برنامه ریزی بلند مدت داشته باشیم. در طول دهه های گذشته همه ما متوجه شده ایم که با شعار نمی توان پیشرفت کرد و بلکه مدیریت جامعه نیازمند تخصص و دانش است. تا زمانی که ما بخواهیم با شعار و اقدامات نمایشی کشور را مدیریت کنیم همین اتفاقات دوباره تکرار خواهد شد. اگر قرار است چنین اتفاقاتی دیگر تکرار نشود باید برای کشور برنامه ریزی و برای اجرای این برنامه ها از بهترین متخصصان و تحصیل کردگان جامعه استفاده کرد.

ما هنوز در فضای یک کشور جهان

سومی گیر افتاده و نتوانسته ایم مانند

کشورهای توسعه یافته برای آینده کشور

برنامه ریزی بلندمدت داشته باشیم.

همه ما متوجه شده ایم که با شعار

نمی توان پیشرفت کرد

مقام عمل آنها قطعا محاسبه می کنند که رو در روی ترامپ قرار گرفتن به نفع شان است یا خیر. این کارشناس مسائل سیاست خارجی اظهار کرد: دو عضو شورای امنیت سازمان ملل اروپایی هستند و اگر بخواهند برنامه هسته ای ایران را به شورای امنیت سازمان ملل ببرند، می توانند به دلیل عضویت در برجام این کار را انجام دهند اما سوال اصلی آن است آیا از این کار سود می برند؟ معتقدم شاید اروپا اقدامی هم در این جهت انجام دهد اما در عمل به توقیفی دست نخواهند یافت. وی تصریح کرد: هر چند اگر ایران و آمریکاتوافق کنند و آژانس نیز تأییدیه درباره صلح آمیز بودن فعالیت های هسته ای ایران دهد، اروپایی ها دیگر دنبال برهم زدن بازی نمی روند، با این وجود بهتر است ایران در مسیر گفت وگوها و توافق با آمریکا نباید طوری حرکت کند که اروپایی ها، چین و روسیه را کامل کنار بگذارد.

رمزگشایی از تحریم های نفتی ترامپ علیه ایران

آیا پکن در برابر تهدید

واشنگتن سر خم خواهد کرد؟

دونالد ترامپ، رئیس جمهوری آمریکا خریداران نفت یا محصولات پتروشیمی ایران را از انجام هرگونه معامله با ایالات متحده منع کرده است؛ هشداری که در واقع چین را هدف قرار می دهد و هم زمان تهران را به واسطه برنامه هسته ای اش تحت فشار مضاعفی قرار خواهد داد. وال استریت ژورنال مدعی شد: ترامپ روز پنجشنبه با انتشار پیامی ادعایی در شبکه های اجتماعی مدعی شد که اگر خرید نفت و محصولات پتروشیمی ایران فوراً متوقف نشود، خریداران مشمول تحریم های ثانویه خواهند شد. چین در حال حاضر بزرگ ترین خریدار باقی مانده نفت و فرآورده های نفتی ایران است؛ چرا که بیشتر مشتریان دیگر، از اروپا تا هند، در پی تحریم های سنگین، واردات خود را متوقف کرده اند.

معنای هشدار ترامپ

روابط چین و آمریکا همچنان تحت الشعاع مناقشات گسترده تری در حوزه تجارت قرار دارد. دولت ترامپ تعرفه های سنگینی بر کالاهای چینی وضع کرده، اما طبق گزارش روزنامه وال استریت ژورنال، در حال بررسی اقداماتی برای کاهش تنش هاست. هنوز مشخص نیست هشدار جدید ترامپ تا چه اندازه به طور جدی اعمال خواهد شد. به ادعای ناظران، تهدید ترامپ یکی از چندین پیام ادعایی سخت گیرانه دولت آمریکا به ایران در روز پنجشنبه بود. مارکو روبریو، وزیر امور خارجه ایالات متحده اعلام کرد ایران باید غنی سازی اورانیوم را متوقف کند و بیت هگست، وزیر دفاع مدعی شد که ایران به دلیل حمایت ازحوثی هادریمن که پیپدها و موشک هایی به سوی کشتی های عبوری از دریای سرخ شلیک کرده اند، بهای سنگینی خواهد پرداخت. رئیس جمهور پیش از این هم در ماه فوریه با اعمال مجموعه ای از تحریم ها علیه واسطه ها، شرکت های حمل و نقل و خریداران، فشارها بر صادرات نفت ایران را افزایش داده بود. به ادعای این رسانه؛ ایران در تلاش برای لغو تحریم ها جهت فروش دوباره نفت در سطح جهانی و کاهش فشار بر اقتصاد خود است، از همین رو، این کشور ماه گذشته مذاکراتی را با آمریکا درباره برنامه هسته ای اش آغاز کرد. با این حال، دو طرف بر سر خواسته کاخ سفید مبنی بر توقف کامل غنی سازی اورانیوم توسط ایران و خرید سوخت مورد نیاز از کشورهای ثالث، به بن بست رسیده اند. ایران انتظار داشت دور چهارم مذاکرات روز شنبه در رم آغاز شود، اما ایالات متحده روز پنج شنبه اعلام کرد که این مذاکرات تا هفته آینده به تعویق افتاده است. در تحولی دیگر که به افزایش تنش ها انجامید، یک جنگنده از ناو هواپیمابر یواس اس هری اس. ترومن روز دوشنبه به دریا سقوط کرد. این حادثه در پی یک مانور سریع برای اجتناب از برخورد احتمالی با یک برتابه یمنی رخ داد. این ناو هواپیمابر پیش از یک ماهه است که در عملیات بمباران آمریکا علیه حوثی ها شرکت دارد.

واکنش چین به تهدید آمریکا

وال استریت ژورنال در بخش دیگری مدعی شده؛ حمید حسینی، سخنگوی اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های نفت، گاز و پتروشیمی ایران، درباره تهدید ترامپ گفت: «این تهدید چیز جدیدی نیست. خریداران نفت خام ایران با آمریکا معامله ای ندارند و ترامپ نمی تواند تجارت چین با آمریکا را متوقف کند.» این در حالی است که چین به شریان حیاتی اقتصاد خارجی ایران بدل شده است. کشورهای جنوب آسیا و جنوب شرق آسیا تنها مقادیر اندکی از گاز مایع ایران را خریداری می کنند. عراق پیش تر گاز طبیعی ایران را وارد می کرد، اما دولت ترامپ معافیت تحریمی مربوط به این تجارت را لغو کرد. سوریه که خریدار دیرینه نفت ایران بود، پس از سقوط بشار از اسد در سال گذشته، واردات را متوقف کرده است. چین در پی اقدامات خصمانه واشنگتن، به تدریج از سطح تجارت خود با ایران کاسته است. در چارچوب کارزار «بشار حداکثری» که در ماه فوریه اعلام شد، وزارت خزانه داری آمریکا دو پالایشگر مستقل و سه پایانه نفتی در چین را از دسترسی به نظام مالی آمریکا با تجارت با ایالات متحده منع کرد، آن هم به دلیل خرید نفت از ایران. شواهد نشان می دهد، در واکنش به تهدید های ترامپ، پالایشگاه ها و پایانه های تحریم شده بازرگبری نفت از ایران را متوقف کرده اند که منجر به سرگردانی دست کم ۳۶ نفتکش ایرانی در آب های چین شده است. به گفته همایون فلک شاهی، تحلیلگر رشد نفت در کپلر، تهدید جدید فشار کمین تحریمی آمریکا علیه ایران را تشدید خواهد کرد، اما به طور کامل مانع خرید نفت توسط چین نخواهد شد. او افزود: «این فشار تدریجی و فرسایشی خواهد بود.» فلک شاهی پیش بینی می کند که واردات نفت ایران توسط چین در نیمه نخست سال بیش از ۴۰ درصد کاهش یابد. دولت های پیشین آمریکا از هدف قرار دادن خریداران کلیدی چینی خودداری می کردند تا از بروز اختلال در بازار جهانی نفت و افزایش قیمت ها که می توانست به زیان مصرف کنندگان آمریکایی تمام شود، جلوگیری کنند.